

TARTU ÜLIKOOI VILJANDI KULTUURIAKADEEMIA

Kultuurhariduse osakond

Kogukonnahariduse ja huvitegevuse õppekava

Loov-praktiline lõputöö

**ÕPILASGIIDIDE KOOLITUSPROGRAMM NOORTE TÖÖTURULE
SISENEMISEL KOGUKONNA KONTEKSTIS**

Iren Hansen

Juhendaja: Allan Kährik, MA, pedagoogika assistent

Kaitsmisele lubatud.....

Viljandi 2020

SISUKORD

SISSEJUHATUS	3
1. KOOLITUSVAJADUSE PÕHJENDUS SEoses NOORE TÖÖTURULE SISENEMISEGA	5
1.1. Töövõimalused noorele maapiirkonnas	5
1.2. Sihtkoha arendamine	7
1.3. Sihtkoha arendamine Peipsimaa näitel	8
2. KOOLITUSE TEOREETILINE ALUS	11
2.1. Väljundipõhine õpe	11
2.2. Sihtrühma kirjeldus ja koolituse õpiväljundid	12
2.3. Hindamiskriteeriumid	13
2.4. Õppekeskkond ja õppevahendid	14
2.5. Õppemeetod	16
3. ÕPPEKAVA REFLEKSIOON	20
3.1. Sissejuhatus	20
3.2. Ettevõtjate tagasiside analüüs	21
3.3. Analüüsi kokkuvõte	23
4. REFLEKSIOON	25
KOKKUVÕTE	27
KASUTATUD ALLIKAD	29
LISAD	34
Lisa 1. Giidide koolituse esmane õppekava	34
Lisa 2. Giidide koolituse täiendatud õppekava	39
Lisa 3. Ühe kategooria näide koos alamkategooriate, näidete ja mainingutega.	44
SUMMARY	45
Lihtlitsents	47

SISSEJUHATUS

Eestis on loodud mitmeid arengukavasid ja strateegiaid, mille eesmärgiks on toetada maapiirkonna arengut. Eesti Maaelu arengukava 2014- 2020 üheks prioriteediks on maapiirkondade majandusliku arengu edendamine, sh töökohtade loomine maapiirkondades. (Maaelu arengukava ... 2020, lk 77) Selleks, et maapiirkonna elukvaliteeti parandada, tuleb maapiirkonda arendada tervikuna. Isegi, kui maapiirkonnas on tihe kogukondlik läbikäimine, looduslähedus, privaatsus ning lõputud võimalused siis majanduslik olukord maapiirkondades on siiski halb, kuna töökohti on vähe. Auväärt (2005) on murekohana välja toonud, et „mida kaugemal keskusest noor elab või mida halvem on tööturuolukord vallas, seda vähem võimalusi on tal tööd leida. Enamikes valdades on spetsiifilised töökohad – näiteks seaveskid, farmid – ning noorel, kes sellist tööd teha ei taha, on võimatu tööle saada“ (Auväärt 2005, lk 81).

Noored hindavad maapiirkonnas elamist kõrgelt, kuid sellest hoolimata lahkutakse oma elukeskkonnast, et leida endale sobiv töö. Kuid tööturul valitsev olukord ei ole noortele soodne ning seda just vähese hariduse või puudliku töökogemuse tõttu. Samuti piiravad noore tööturule tulemist tööandjate valikute kriteeriumid kuna tööandjale on töökogemuseta noore palkamine ressursirikkam. (samas, lk 81) Näiteks on Mustvee valla arengukavas välja toodud, et tööturule sisenevate noorte arv on väiksem, kui tööturult väljalangevate arv, seega seistakse varsti tööjõupuuduse probleemi ees (Mustvee... 2018, lk 6). See loob vajaduse toetada noori töökogemuse saamisel võimalikult varajases staadiumis ning pakkuda noorele tööturule sisenemisel toetavaid võimalusi, mis vastavad nii tööturu, tööandja kui ka noore vajadustele.

Minu töö eesmärgiks on välja töötada õpilasgiidide koolitusprogramm, mis oleks suunatud noortele, kes alles omandavad kesk- või kutseharidust, kuid elavad igapäevaselt maapiirkonnas. Selline koolitusprogramm võimaldab toetada noore mitmekesisest arengut läbi praktiliste oskuste ja rakendamise, anda noorele praktilisi põhioskusi giidide töövaldkonnas ning

teadmisi tema edaspidiseks erialaseks arenguks. Samuti annab koolitusprogrammi läbinud noorele võimaluse tutvustada oma elukeskkonda ning läbi selle koguda kogemusi, mis soodustab tööturule sisenemist.

Töö esimeses peatükis on välja toodud koolituse vajalikkus, teises peatükis on pandud alus koolituse teoreetilisele alusele, kolmandas peatükis on esitatud turismisettevõtjate tagasiside analüüs ning neljas peatükk koosneb eneserefleksioonist.

1. KOOLITUSVAJADUSE PÕHJENDUS SEoses NOORE TÖÖTURULE SISENEMISEGA

Käesolevas peatükis annan ülevaate, kuidas on noore tööturule sisenemisega seotud maapiirkond ja sihtkoha arendamine ning kuidas toetab koolitusprogramm Peipsimaa, kui sihtkoha arendamist.

1.1. Töövõimalused noorele maapiirkonnas

Selleks, et mõista, kuidas võiks noorele õpilasgiidide koolitusprogramm olla maapiirkonna vaatenurgast vajalik, on vaja vaadata, mil viisil mõjutab elukoht maapiirkonnas noore tööturule sisenemist. Statistikaameti andmetel oli 2015. aastal 15-29 aastaste maapiirkonna noorte osatähtsus 15 aasta kõrgeim nende noorte hulgas, kes ei õpi, ei tööta ega osale koolitustel (Roosimägi 2016). See annab mõista, et maapiirkondades töökohtade vähenemine mõjutab otseselt ka seal elavaid noori.

Maaelu Arengu Instituudi (2006) poolt läbi viidud uuringus selgub, et „kõige rohkem mõjutab praegusel perioodil nii maapiirkondade põllumajandus- kui ka mittepõllumajandusettevõtlust töajõupuudus“ (Uuring Toetusvajadus... 2006, lk 9). Tihti nähakse maal elamise lahutamatu osana ettevõtlust, kuid samas peaks olema võimalus maal elada ka ilma ettevõtjaks hakkamata, sest kõik noored ei huvitu ettevõtlusest ning samas ei pruugi ka olla vajalikke teadmisi ja oskusi, et tegeleda ettevõtlusega.

Eesti Maaülikooli poolt läbi viidud uuringust (2016) selgus, et probleemiks ei ole tööpuudus üldiselt vaid pigem erialase töö tegemise võimaluse puudumine ja kvalifitseeritud tööjõu puudus (Maapiirkond noorte... 2016, lk 18). Kuigi maapiirkondades on loodud töökohti, siis võimalusi erialaseks tööks vastava töötasuga on vähe. Seega tuleks tekitada maapiirkondades võimalusi teha ka kõrgemat kvalifikatsiooni nõudvat tööd, mis ei seisne taaskord ainult ettevõtluses. Schucksmith (2010) on arvamusel, et noori tuleb informeerida,

millised karjäärivõimalused kaasnevad haridusega, mis aitaks noori suunata nende erialade suunas, et aidata kaasa maapiirkonnas töö leidmisel ning samuti ennast tööalasel teostada (Schucksmith 2010, lk 20).

Samuti mõjutab tööalaseid valikuvõimalusi maapiirkondades ümberõppe puudumine või koolituste vähene kättesaadavus. Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee on arvamusel, et pakkudes maapiirkondades kutsealast täiendõpet, mis tagaks koolituse läbinule kvalifikatsiooni siis ehk motiveeriks see noori jääma kodukohta ning osalema kohalikus kogukonnas aktiivsemalt. (Euroopa Majandus... 2016, lk 3)

Roosimägi on arvamusel, et erinevad koolitused või väljaõpe annab noorele tööturul konkureerimiseks rohkem võimalusi (Roosimägi 2016). Samuti muudab koolitused või väljaõppe atraktiivsemaks kaasaegsed lahendused olgu nendeks online- õpe, videosalvestised või videojuhendid (Eesti tööturg ... 2017, lk 76).

Üheks põhjuseks, miks noored lahkuvad maapiirkonnast on ka arenemis- ja eneseteostuse võimaluse puudumine. Ka Kuhmonen, Kuhmonen ja Luoto (2016) on nentunud, et noorte ränne maalt linna on seotud õppimise, töötamise ja karjääri võimalustega (Kuhmonen, Kuhmonen & Luoto 2016, lk 91).

Ka Maaelu arengukavas (2020) on toodud probleemina välja noorte ja aktiivsete elanike lahkumise äärealadelt nigela majanduse ja sobivate töökohtade puuduse tõttu. Selline olukord vähendab teenuste kättesaadavust ja kvaliteeti. Maaelu arengukavas nähakse võimalusena luua uuenduslikke võimalusi ja lahendusi. (Maaelu arengukava... 2020, lk 43)

Seega koondades Maaettevõtluse uuringu tulemused on mõistlik toetada noori suvistel töödel, et aidata kaasa noore tööhajumuse ja aktiivsuse kujunemisele. Samuti rakendada erinevaid koolitusprogrammide ning tegeleda noortega varakult, et nad oleksid valmis maapiirkonnas iseendale töökohti looma. (Maapiirkond noorte... 2016, lk 58) Samal arvamusel on ka Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee, et toetades maapiirkondades elavate noorte põlvkondade haridust ja koolitust, toetatakse uuenduslikke ideid ja nende ellu viimist (Euroopa Majandus ... 2016, lk 6).

Arvestades maapiirkonna peamisi probleeme nagu tööpuudus, kvaliteetse tööjõu puudus ja siseränne võimaldab õpilasgiidide koolitusprogramm toetada noorte algatusvõimet, tekitada huvi oma kodukoha vastu, saada põhjalik ülevaade oma piirkonnast ning luua tulevikus endale ise töökoht. Turismiettevõtja Marika Oolberg- Elmend (2020) näeb Iisaku kandis vajadust kohaliku giidi järele, kes aitaks koguda kohapärimust oma piirkonna inimestelt ning viiks läbi ekskursioone looduses. Samuti on koolitusprogrammi läbinud õpilas giididel võimalus elavdada oma piirkonnas ettevõtlust ning toetada oma tegevusega kohalikke käsitöötajaid.

1.2. Sihtkoha arendamine

Turismi peetakse maailmas üheks suurimaks majandusvaldkonnaks ning turism on seotud erinevate sihtkohtadega. Selleks, et sihtkoht elavneks tuleb seda arendada ning sellega on võimalus toetada tööhõive kasvu, vähendada siserännet maalt linna ning parandada elukvaliteeti. Seega on turismi puhul tegemist valdkonnaga, kus töötab kümneid tuhandeid inimesi sh noori. Samuti võib turismivaldkonda pidada üheks esimeseks töömaailma võimaluseks, kus noored saavad esmased töökogemused.

Schlümmer (2006) on määratlenud noori, kui tuleviku väärtust ja nentunud, et võttes arvesse praegust tööturupoliitikat, siis seistakse väga tõsise probleemi ees, kuna noortel on oht töötuks jääda tõenäolisem, kui täiskasvanutel. Üheks probleemiallikaks ongi piiratud ligipääs noori motiveerivale tööle. (Schlümmer 2006, lk 9) Seega pakuks just turismisektor noorele võimaluse saada suvetööd tehes arusaam, kuidas näiteks teenindada klienti. Mõista, et „teenindamine võimaldab noortel saada esimesed kogemused sotsiaalse suhtlemise kohta ja praktiseerida oma keelteoskust, sest puututakse kokku teiste kultuuridega. Kuigi võib tunduda, et tegemist on justkui lihtsa tegevusega, on külaliste teenindamine mitmetahuline ja pühendumist nõudev töö, milleks tuleb õppida“ (Lepik, I., Uiboupin, M. & SA Kutsekoda 2018, lk 3).

Maapiirkonnal on potentsiaali oma kasutamata ressursi suhtes, et olla turismisihtkoht ning seega aitaks turismi arendamine maapiirkonnas lahendada aktuaalseid probleeme, sh säilitada piirkonda, parendada majanduslikku seisust ning aktiveerida maapiirkonnas elu. Ionela, Constantin ja Dogaru (2015) on samuti arvamusel, et arendades sihtkohta, eriti veel maapiirkonda, tuleb tähelepanu pöörata keskkonnale ja kvaliteedile. Selline teguviis võib

suurendada sihtkohas elanikkonda, sest arendustegevuse tagajärjel paraneb infrastruktuur, mis on eelduseks uute töövõimaluste tekkeks. (Ionela, Constantin & Dogaru 2015, lk 1055) Selleks, et maapiirkonnas sihtkohta arendada on vaja koostööd nii avaliku sektoriga kui ka erasektoriga sh noortega. Maaailma Turismiorganisatsioon (2000) on toonud uuringus välja avaliku sektori ülesanded nagu sihtkoha visiooni omamine, infrastruktuuri arendamine ja hoidmine ja kindlasti peaks avalik sektor kindlustama sihtkohas viibijate heaolu. Erasektor peaks olema valmis välja töötama uusi turismiteenuseid, kaasama kohalikke turismiarendamisse, tagama kvaliteetse teeninduse korraldades koolitusi ning väärilise tasu. (Public-private sector ... 2000, lk 64)

Ka Eesti riiklikus turismiarenduskavas (2013) on välja toodud vajadus leida võimalusi arendada sihtkohas uusi turismitooteid ja -teenuseid, et paraneks kvaliteet ja kliendi-teenindus. Samuti peetakse oluliseks tõsta giidide kompetentsi vastavalt sihtturu ja sihtrühma vajadustele ning parandada giiditeenuse kättesaadavust. (Eesti riiklik... 2013, lk 23)

Seega tuleks noori kaasata kohaliku elu edendamisse, et siduda kogukonna eri huvigrupid ning tagada noortele suuremad arenguvõimalused. Eestis on võimalik õppida turismikorraldust põhi- kui ka keskharidusebaasil ja üldjuhul vaid linnades aga selleks, et noores huvi tekitada turismieriala vastu, oleks mõistlik pakkuda maapiirkonnas erinevaid turismialaseid koolitusi sh koolitusprogramme, et tõsta noore turismialast teadlikkust oma piirkonnas. Selline võimalus võiks tekitada noores ka huvi edasiste õpingute jätkamiseks.

Loodav koolitusprogramm aitab kaasa sihtkoha arendamisele, koolitades piirkondadesse kvaliteetseid õpilasgiide. Samuti aitab koolitusprogramm tõsta noorte aktiivust, teadlikust ning noortel on võimalus anda panus sihtkoha arendamisse, mis omakorda suunab noori tegutsema kogukondlikes tegevustes, mille tulemusel luuakse kodukoha positiivne maine.

1.3. Sihtkoha arendamine Peipsimaa näitel

Eesti idapiiril lainetav meremõõtu Peipsi järv on pindalalt Euroopa neljas ja Eesti suurim järv. Peipsi järve mõjualas asub seitse omavalitsust, mis koonduvad ühtse nime alla Peipsimaa. Termin „Peipsimaa“ võttis esimesena kasutusele etnograaf Alice Moora 1964. aastal ning tegu on ajalugu kandva nimega. (Moora 1964, lk 19) Kuid Peipsimaa, kui

sihtkoht on alles noor. Peipsimaad on aktiivselt sihtkohana arendatud viimased 20. aastat ja sinna koonduvad erinevad rahvused ja kultuurid, seal leidub maalilisi rannakülasid ning vanausuliste pühakodasid. Peipsi järve kaldaid ilmestavad sihvakad tuletornid ning oma ajalugu räägivad uhked mõisad, põnevad muuseumid ja põline laadakultuur. „Peipsimaa kultuuripilti on Peipsi järv jäänud mõjutama kuni tänapäevani. Ka kohalik pärimuskultuur on ühel või teisel moel sageli seotud järvega“ (Peipsimaa... 2018, lk 5).

Vajadusest piirkonda arendada ja turundada näeb iga Peipsimaal asuv omavalitsus. Näiteks näeb Alutaguse vald hõreasustuse tingimuste parendamiseks vajadust koostööd teha erinevate organisatsioonidega sh Peipsimaa Turismiga (Alutaguse 2018, lk 9). Mustvee vald on arengukavas toonud kitsaskohana välja koolituste puudumise kogukonnaliikmetele (Mustvee... 2018, lk 9). Ka Räpina vald näeb elanike konkurentsivõime tõstmiseks vajadust koolituste järele ning kaasata noori, et nende maailmavaade avarduks (Räpina... 2019, lk 37). Samas Peipsiääre vald on toonud vajadusena välja ühtse arendamise ja turundamise kuna vald üksi ei moodusta piisavalt suurt sihtkohta (Peipsiääre ... 2018, lk 9). Võttes arvesse välja toodud omavalitsuste kitsaskohti ja puudusi, nähakse vajadust teha omavahel koostööd, et vähendada neid kitsaskohti. Kuna Peipsimaa äärealadel kahaneb elanikkond siis tuleb leida võimalusi, kuidas piirkonda taaselustada ja atraktiivsemaks muuta, kaasates kogukonnaliikmeid sh noori.

Peipsimaa arengustrateegia raames on toodud välja kaks fookust, milleks üks on „Peipsimaa kui külastuskoht“ ja teine „Peipsimaa kui kodukoht“. Kuigi läbi turismi on võimalik suurendada piirkonna külastatavust ja koguda tuntuks, siis nähakse vajadust arendada Peipsimaad, kui aastaringset kodukohta, et vähendada siserännet maalt linna. Selleks tuleb arendada avalikke teenuseid, taristut ning kohapealset ettevõtlust. (Peipsimaa ... 2018, lk 8) Joonisel 1 on kujutatud Peipsimaa strateegiakaart, kus on näha fookused, strateegilised eesmärgid, tegevussuunad ja väärtused.

Joonis 1. Peipsimaa strateegiakaart (Allikas: Peipsimaa arengustrateegia 2019- 2030, lk 10)

Et liikuda Peipsimaa visiooni poole tuleb panustada Peipsimaa mainekujundusse ning arendada turismi ja ettevõtlust kogu piirkonnas. Samuti tuleb koostöösse kaasata kogukonnaliikmeid ning toetada omaalgatuslike tegevusi, mis aitab luua piirkonnale lisandväärtust, sh uued teenused, töökohad. Vajadust nähakse ka giidide koolitamiseks ja rakendamiseks. (Peipsimaa... 2018, lk 11)

Kadi Ploom, kes juhib MTÜ Peipsimaa Turismi ning turundab ja arendab Peipsimaad on ühe murekohana Peipsimaal välja toonud kvaliteetsete giidide puudumise. Giiditeenus ostetakse sisse kuid väljastpoolt tulevatel giididel puuduvad sihtkohaalased teadmised, millega seoses jääb väga palju kohalikku kultuuripärandit ja traditsioone edasi andmata. Samuti on Kadi Ploom arvamusel, et rakendades heal tasemel kohalikke giide, paraneks teenuste kvaliteet. (Ploom 2020) Õpilasgiidide koolitamine võimaldab edaspidi noori kaasata erinevatesse kampaaniatesse, esindama oma piirkonda erinevatel messidel ning arendama Peipsimaad, kui oma kodukohta, kus on hea elada.

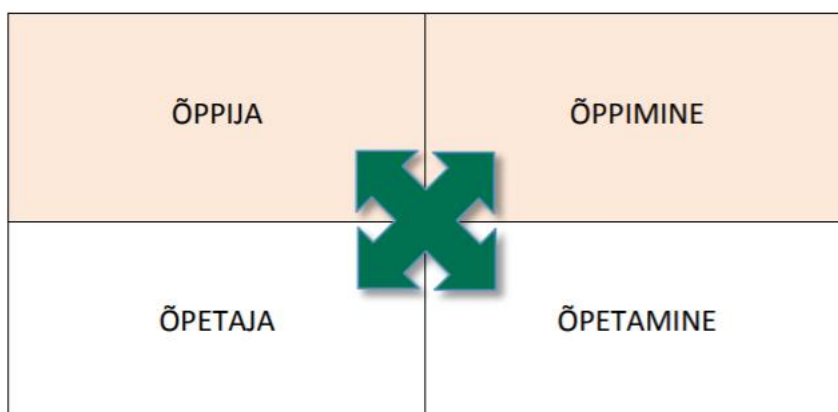
2. KOOLITUSE TEOREETILINE ALUS

Käesolevas peatükis loon õppekava ülesehitamiseks teoreetilise aluse, mille abil panen paika õppekava struktuuri ja ehitan struktuuri peale üles tegevused, mis viiksid soovitud tulemuseni.

2.1. Väljundipõhine õpe

„Väljundipõhiseks õppeks nimetatakse õpet, milles pööratakse suurt tähelepanu õpiväljunditele (õpitulemustele) ning mille struktuur ja komponendid määratletakse lähtudes oodatavatest õpiväljunditest“ (Tartu Ülikooli... 2008, lk 1). Tartu Ülikooli haridusuuringute ja õppekavaarenduskeskus on defineerinud õpiväljundi järgnevalt: „Õpiväljundid on õppimise tulemusel omandatavad pädevused - teadmised, oskused ja hoiakud, mida õppija peab teatud aja jooksul omandama ning olema võimeline demonstreerima“ (samas, lk 1).

Väljundipõhise õppe puhul on õppeprotsessi keskmes õpilane ja õppimine ning tulemusteks nii erialased kui ka üldpädevused. Ka Pilli ja Õunpuu (2012) on rõhutanud, et väljundipõhise õppekava juures on kesksel kohal õppija ning tulemuseks õppija õppimine (Pilli & Õunpuu 2012, lk 7). Väljundipõhine õpe ei soodusta pealispindset õppimisviisi ning seos eesmärkide, sisu, metoodika ja hindamise vahel on tugev. Joonisel 1 on toodud välja õppeprotsessi osapooled ja nende tegevused.

Joonis 1. Õppeprotsessi osapooled ja nende tegevused (Allikas: Pilli & Õunpuu 2012, lk 7)

„Õppe eesmärgid kirjeldatakse ning õpiväljundid sõnastatakse lähtuvalt õpilaste vajadustest, soodustamaks õpilaste toimetulekuks seatud nõudmistega“ (Tartu Ülikooli... 2008, lk 1). Seega ei ole väljundipõhise õppe puhul olulised ainult ainepõhised teadmised, oskused ja hoiakud vaid ka üldised teadmised, oskused ja hoiakud.

Väljundipõhise õppe kasutamine antud koolitusprogrammis toetab programmi läbipaistvust, liikumist eri õppetasemete vahel, võimaldab läheneda õppijakesksemlt, leida uusi lähenemisviise, kaasata koolitusprogrammi arendusse teisi osapooli.

2.2. Sihtrühma kirjeldus ja koolituse õpiväljundid

Minu töö eesmärgiks on välja töötada koolitusprogramm, mis on suunatud kesk- või kutseharidust sh põhihariduse baasil omandavatele noortele, kes peale koolituse läbimist teavad giidinduse põhitõdesid, paikkonna kultuuri ja ajalugu ning rakendavad omandatud oskusi ja teadmisi giiditöös. Koolitusprogrammi sihtrühmaks on gümnasistid ja kutsekooli õpilased.

Koolitusprogrammi eesmärk on toetada õpilase mitmekesisist arengut läbi praktiliste oskuste õpetamise ja rakendamise. Samuti anda õpilasele teoreetilised teadmised giidide töövaldkonnas ning toetada õpilase edaspidist arengut. Koolituse lõppedes on õppijal teadmised giidikutsest, kuidas lahendada giiditöös ettetulevaid konflikte, anda esmaabi, koostada ekskursiooni kavasid ning suhelda turistidega.

Õpiväljundite sõnastamisel on aluseks võetud Giidide kutsestandard, tase 5 ning koolituse lõpuks õppija:

- jutustab oma paikkonnast;
- koostab ekskursiooni kavasid;
- tutvustab piikonna ajalugu ja seob tutvustuse eesti kultuuri ja ajaloo sündmustega;
- oskab ennast tutvustada, loob kontakte, tuleb toime lihtsamate konfliktide lahendamisega ja oskab anda jooksvat informatsiooni;
- tunneb giidi eetikat ja spetsiifilist terminoloogiat;

- rakendab omandatud oskusi ja teadmisi giiditöös;
- viib läbi ekskursioone ja suhtub turistidega;
- on omandanud praktilised grupijuhtimise kogemused. (Kutsestandard... 2014)

2.3. Hindamiskriteeriumid

Black ja Wilim (2009) ning Clark (2012) on öelnud, et õppimist toetava hindamise eesmärgiks on toetada õppijaid tagasiside ja juhendamise, et parandada ja kiirendada nende õppimisprotsessi. Brookhart, Moss ja Long (2008) ning Heritage (2007) on lisanud, et toetades õppeprotsessi paraneb nende eneseregulatsiooni oskus, sh enesehindamise oskus. (Jürimäe, Soobard, Kamp, Vaino, Herodes, Kotkas, Raudsepp, Rannikmäe & Luisk 2016, lk 38)

Heritage (2007) on eristanud õppimist toetavas hindamises nelja põhielementi:

- õppija(te) hetketaseme määratlemine, eesmärgistamine- oluline on määratleda õppija hetke olukord ning eesmärgid seades tuleb jälgida, et seatud eesmärgid oleksid saavutatavad iseseisvalt või koos juhendajaga;
- õppeprotsessi jälgimine, edasimineku kaardistamine- Õppeprotsessi jälgimine ja edasimineku kaardistamine aitab anda ülevaate õpitavast ning annab õpetajale ülevaate, kas õppeprotsess on tõhus;
- tagasisidestamine- pidev tagasisidestamine annab õppijale ülevaate, kui kaugel ta on soovitud õpieesmärgist ja kuidas liigutakse edasi;
- õppija(te) kaasamine hindamisprotsessi- kujundava hindamise käigus õpivad õpilased hindama iseenda ja kaaslaste oskusi, samuti koostöös õpetajaga jõutakse järeldusteni kui kaugel on õppija ning milliseid muudatusi on vaja teha, et liikuda edasi. (Heritage 2007, lk 141- 142)

Võttes aluseks Heritage (2007) õppimist toetavaid põhielemente, kasutatakse koolitusprogrammis süstemaatilist tagasisidestamist kogu koolituse vältel. Õpilane saab tagasisidet õpitu kohta õpetajalt, kes edastab info, kuidas ja mida peab õpilane näiteks külastusobjekti tutvustamisel muutma ja endas arendama.

Hindamine on suunatud õppija arengule ning kasutusele ei võeta hindelist ega ka tähelist hinnangut, kuna see võib mõjutada motivatsioonilisi suundumusi ning õppija võib olla orienteeritud hinnetele. Brookhart jt (2008) on nentunud, et kirjeldav tagasiside aitab välja tuua õppe- eesmärgi osad, mis on juba saavutatud ja anda suunised, kuidas tegutseda edasi. (Brookhart jt 2008) Seega on õpilasgiidide koolitusprogrammis hindamine väljundipõhine, mis võimaldab teada saada, kas õppijate õppimisele seatud eesmärgid on saavutatud ning sellele teadmisele tuginedes saab õpetaja õpilast toetada ja suunata.

Koolituse läbinud peab sooritama kirjaliku testi vähemalt 60% õigete vastustega ning sooritama praktilise eksami nii jalgsi kui ka bussi marsruudil. Õpilane, kes on õpitulemused saavutanud väljastatakse tunnistus. Need õpilased, kes ei saavuta õpitulemusi, kuid on osalenud kontakttundides saavad tõendi.

2.4. Õppekeskkond ja õppevahendid

Õpetaja suurimaks väljakutseks on õpikeskkonna kujundamine. Tema roll on suunata õpilaste pädevusi ning sotsiaalset arengut. Selleks tuleb luua keskkond, kus igal õpilasel on võimalus võtta roll olgu selleks juht, võimutahtja, ründaja, eksitaja, toetaja, koostöötaja või kõrvalehoidja ning läbi selle arendada oma sotsiaalseid oskuseid, meeskonnatööd jne. (Rohtma 2004, lk 25)

Õpikeskkonna kujundamisel on oluline pidada silmas nii füüsilist, emotsionaalset, vaimset kui ka sotsiaalset õpikeskkonda. Sarv (*s. a.*) on toonud välja füüsiline õpikeskkonna olulisemad aspektid, millele tuleks tähelepanu pöörata õpikeskkonna kujundamisel. Füüsiline õppekeskkond peaks sisaldama:

- kaasaegset õpikeskust;
- projekti- ja pisirühma tööruume;
- paindliku interjööri klassi/ õpperuumid;
- esteetiliselt eakohaseid ruume sh nii värvilahenduse kui sisustuse suhtes. (Sarv *s.a*)

Füüsilise keskkonna puhul on oluline õppijate võrdne paiknemine ruumis ja õppijate võimalus omavahel õppeprotsessi vältel suhelda, et luua õpitust sügavamalt kogemuslikku teadmist.

Emotsionaalne õpikeskkond peaks Sarve (s. a) arvates võimaldama:

- tunda ennast kaitstult, hirmudest vabanda ning hubaselt;
- võimaldama ennast tunda õpi- ja loomingukselt;
- saama positiivselt tunnustatud;
- tunnetada, mõelda ja lasta kujutlusvõimel elada. (Sarv *s.a*)

Vaimse õpikeskkonna alla käib Sarve (s. a.) järgi:

- kool, mis sisaldab õpilaskonda, õpetajaid ning teenindavat personali
- teadmusloome. (Sarv *s.a.*)

Bathelt, Malmberg ja Maskell (2004) on käsitlenud teadusloomet, kui ruumilist ja sotsiaalset nähtust ning mis on mõistetav, kui protsesside kogum, milles mitmesuguste teadmiste ja oskustega inimesed kohtuvad ja vahetavad omavahel informatsiooni, eesmärgiga lahendada mõni tehniline, korralduslik, ärialane või mõistuslik probleem. (Bathelt, Malmberg & Maskell, 2004)

Sotsiaalset õpikeskkonda on käsitlenud Feldschmidt (2017) ning tema toob välja järgmised olulised tegurid:

- vastastikune lugupidamine (avaldub õpetaja, õpilase hääletoonis, sõnastuses, abivalmiduses jms);
- pingevaba õhustik (nii õpetajal kui õpilastel on lubatud eksida, oma vigu tunnistada, proovida ja katsetada);
- ühised selged eesmärgid (nii õpetaja kui ka õpilased teavad, miks ja millisel eesmärgil midagi tehakse, ning on huvitatud nende eesmärkide saavutamisest);
- jagatud vastutus (õpetaja vastutab keskkonna ja õpitingimuste loomise eest, õpilased õppimise eest, kontrollivajadus on kadunud ja asendunud toetavate tegevustega) (Feldschmidt 2017, lk 246).

Selleks, et tagada tasakaalustatud õppekeskkond peavad omavahel olema tihedalt seotud kõik õpikeskkonna osad. Koolitus hakkab toimuma Juhan Liivi nim. Alatskivi kooli õpperuumides, mis võimaldavad kujundada ruume vastavalt õpitavale, et toetada õppijate ühiseid arutelusid, teha grupitöid ning viia läbi esitlusi. Samuti on antud koolituse õpperuumideks buss, külustusobjektid ning loodus.

Samuti tuleb tagada füüsilises õpikeskkonnas vajalikud õppevahendid, et toetada õpet igakülselt. Peale laudade ja toolide on koolitusel kasutamiseks tark tahvel, mis võimaldab siduda erinevaid elemente, rõhutada seoseid, teha kommentaare ning salvestada, et vajadusel taas esitada. Õppevahendite hulka kuuluvad ka projektor, arvuti, kaamera, mikrofon ja kirjutusvahendid.

Sotsiaalse ja vaimse õpikeskkonna kujundamise eesmärgiks on luua õhkkond, kus võib teha vigu ning saada tuge nende parandamisel, samuti tagatakse turvatunne ning võimalus avaldada oma arvamust. Sotsiaalset ja vaimset õhkkonda iseloomustab ka sõbralikkus, vastastikune lugupidamine ja pingevaba õhustik. Õpilasi tuleb kohelda õiglaselt, võrselt, eelarvamuste vabalt ja tunnustada neid pingutuste eest.

2.5. Õppemeetod

Selleks, et kujundada õpistsituatsioon ja luua sobiv õpikeskkond on vaja valida sobiv õppemeetod (Karm 2013, lk 5). Külli Meier on liigitanud õppemeetodid erinevate tunnuste põhjal (Meier 2011, lk 106- 107):

- antud punkti alla kuuluvad õpetajakesksed ja õppijakesksed meetodid, mis jagunevad rühmameetoditeks nt. grupitööd jms ja individuaalmeetoditeks nt. töö tekstiga jms. Meier rõhutab, et õppijad on erinevad ning seda arvesse võttes saab lähtuda õpikeskkonnast sõltuvalt nt juhendamine jms. või sõltumatule õppijale nt iseseisev töö jne.
- õppeprotsessi ülesehitusest ehk meetoditest, mis toetavad õppimise alustamist ehk nn soojendust, järgnevalt materjali omandamist, millegi uue õppimist, kogemuse saamist, tähenduse loomist, kinnistumist, harjumise või tegevusrutiini tekkimist ja lõpuks ka õpitulemuste hindamist;
- tegevusest ehk kuulamine, vaatamine/vaatlemine, kirjutamine, ülesannete lahendamine, arutelu, esitlus;
- info vastuvõtu iseloomust ehk passiivne või aktiivne ning emotsionaalne või ratsionaalne;

- õpitulemuse ehk teadmise omandamise tasemest ehk meetodid, mis on sobilikud info või teadmiste edastamiseks, arusaamise kujundamiseks, oskuste omandamiseks ja hoiaku muutmiseks.

Need erinevad tegurid mängivad kõige enam rolli õppemeetodi valikul. Samuti saab õppemeetodeid omavahel kombineerida ning teadlik õppemeetodi valik ning rakendamine toetab koolituse tulemuslikkust. (Meier 2011, lk 106)

- Kombineeritud õpe võimaldab võtta kursusest osa nii e- õppe vormis kui ka auditooriumis osaledes (Virkus 2004). Eristatud on nelja e- õppe mudelit (Marandi & Pilt 2006):
- Täielikult veebipõhine õpe- antud õppe puhul on vastavasse e- õppe süsteemi üles laetud õppematerjalid sh tööjuhised ja ülesannete kirjeldused, suhtlemine toimub nii foorumis kui ka reaalajas ning samuti on süsteemi tekitatud koht kuhu laadida kodused ülesanded.
- Osaliselt veebipõhine õpe- antud õpe jaguneb kaheks osaks ja õppimine toimub nii klassiruumis kui ka veebipõhiselt. Klassiruumis toimuv õpe võtab maksimaalselt 25% kogu õppeprotsessi mahust. Reeglina viiakse esimene tund läbi klassiruumis, kus õpilased viiakse kurssi õppeprogrammi ja eesmärkidega ning sealt edasi toimub õppeprotsess e- õppe keskkonnas. Kõik materjalid on juhised on leitavad samuti e- õppe süsteemist. Vajadusel kohtutakse õpilastega klassiruumis ning õppeprotsess lõpeb samuti klassiruumis.
- Auditoorne õpe veebipõhise toega- õppeprotsess toimub klassiruumides ja e- õpet kasutatakse vaid lisavahendina. Õpe toimub iganädalaselt ja maht on üle 25%. E- õppe süsteemi kasutatakse vaid materjalide ja koduste ülesannete edastamiseks ning teadmiste kontrolliks. Suhtlemiseks kasutatakse nii e- õppe keskkonda kui ka auditooriumit.
- Auditoorne õpe e-õppe vahendite toega- antud õppe puhul kasutatakse vaid klassiruumi, kuid üksikute eesmärkide saavutamiseks kasutatakse ka e- õppevahendeid. Õppeprotsessi näitlikustamiseks kasutatakse multimeediumi materjale. Tadmiste kontrolli saab viia läbi nii auditooriumis kui ka e- õppe keskkonnas.

Samuti on nentunud Laanpere, Ümarik, Loogma, Käit (2006), et e-õpe arendab noortes tehnoloogilisi pädevusi ning aitab ette valmistada õppijaid tööalasteks muutusteks. E-õpe toetab õppijat oma õppeprotsessi organiseerimisel ning kaudselt „ennastjuhtivaks õppijaks“ (Laanpere jt., 2006). Samuti toovad nad välja e-õppe paindlikkuse aja ja koha suhtes ning võimaluse läbida õppeprogramm kodust lahkumata või töö kõrvalt. E-õpe aitab ka tõsta töö efektiivsust. Mitmed õpetajad on mõistnud, et kasutades oma õppetöös e-õpet võimaldab see „lahendada mitmeid õpetamist puudutavaid probleeme sh. planeerimine paralleelgruppidega, õpilaste puudumised jms“ (Laanpere jt, 2006, lk 12- 13).

Lähtudes Meieri (2011) välja toodud tunnustest ja neljast e-õppe mudelist on koolituse läbiviimiseks parim kombineeritud auditoorne õpe koos veebipõhise toega. Selles õppevormis auditoorne ja veebipõhine õpe täiendavad teineteist. Võttes arvesse eeltoodut, olen koolituse koostanud moodulite kaupa:

- Esimene moodul on sissejuhatus giiditöösse, mille maht on 32 akadeemilist tundi, mis omakorda jaguneb 17 tundi auditoorsest tööd, 7 tundi auditoorset tööd veebis ja 8 tundi praktilist tööd. Esimeses moodulis käsitletakse giiditöö aluseid, eetikat, tutvutakse giiditööks vajalike reguleerimisega, luuakse giiditekste ja ekskursioonikavasid. Õpilane õpib tundma teeninduse olemust ja sisu, omandab suhtlemistehnikaid, sh avalik esinemine, mikrofoniga rääkimine. Selles moodulis käsitletakse ka konfliktsituatsioone ning kuidas konfliktsetes olukordades käituda. Samuti õpitakse andma esmaabi.
- Teine moodul käsitleb Eesti ajalugu, mille mahuks on 18 akadeemilist tundi, mis omakorda jaguneb 9 tundi auditoorsest tööd, 2 tundi auditoorset tööd veebis ja 7 tundi praktilist tööd. Teises moodulis keskendutakse olulisematele ajastutele Eestis ning suuremat rõhku pannakse paikkonnale omasele ajaloole, kultuurile ning traditsioonidele.
- Kolmas moodul sisaldab rohkem praktilist osa ning on piirkonna põhine. Selles moodulis on auditoorset tööd 8 akadeemilist tundi ning 12 tundi auditoorset tööd veebis . Peamine rõhk on praktilisel tööil ning 30 akadeemilise tunni ulatuses külastavad õpilased erinevaid Peipsimaa külastusobjekte ja saavad praktiseerida eelnevates moodulites õpitut.

- Neljas ja viimane moodul on eksami moodul, mis koosneb kahest osast. Esimene osa on teoreetiline, kus õpilasel tuleb läbida kirjalik test vähemalt 60% ulatuses. Teine osa on praktiline ja selles osas tuleb õpilasel tutvustada turismigrupile külustusobjekti.

Selline kombineerimine võimaldab õppida erinevatel tasanditel. Auditoorse õppe puhul on õppijal võimalik suhelda reaalses, saada küsimustele vastuseid, anda tagasisidet veebiõpingute kohta, teha kokkuvõtteid eelnenud materjalidest ja valmistuda järgmisteks tundideks. Veebi õpingute puhul töötab õpilane küll autonoomselt, kuid tal on olemas grupikaaslaste kui ka juhendaja toetus. Samuti võimaldab antud õppevorm saada õppuril tuge ülesannete lahendamisel, mis nõuavad ka koostööd oma grupikaaslastega.

Võttes aluseks teises peatükis väljatoodud teoreetilise aluse ja Aruväli, Kaldas, Pilli & Reppo (2016) poolt loodud „Juhendmaterjali täiendkoolituse õppekava koostamiseks“ olen koostanud Giidide koolituse õppekava, mis on leitav Lisa 1. (Aruväli, Kaldas, Pilli & Reppo 2016, lk 32- 33)

3. ÕPPEKAVA REFLEKSIOON

Valisin Peipsimaa eripiirkondadest viis turismiettevõtjat: Alutaguse, Mustvee, Peipsiääre vallast üks ja Räpina vallast kaks ettevõtjat. Valitud ettevõtjad on tulevikus õpilasgiidide koolitusprogrammiga seotud nii külastusobjektide kui ka koolitamise raames. Järgnevalt analüüsin ettevõtjatelt saadud tagasisidet, et arendada võimalikult põhjalik õppekava.

3.1. Sissejuhatus

Oma töö jaoks valisin Peipsimaa neljast piirkonnast viis turismindusega seotud ettevõtjat. Peipsimaale jääb seitse piirkonda, kuid valikul lähtusin teoorias välja toodud piirkondadest ning piirkondade kaugusest suuremast keskusest. Alutaguse vallast valisin käsitöötegija, Mustvee vallast majutusega tegeleva ettevõtja, Peipsiääre vallast külastusobjekti eestvedaja ja Räpina vallast toitlustusasutuse pidaja ning reisisaatja.

Ettevõtjatega võtsin ühendust telefonitsi, tutvustasin ennast ja oma loov- praktilise lõputöö teemat ning töö eesmärki. Antud teema kõnetas ettevõtjaid väga ning nad olid nõus tagasisidestama minu poolt koostatud esmast õppekava. Leppisime kokku, et edastan õppekava e-maili teel koos intervjuu kuupäevade ja kella- aegade valikuga.

Andmeid kogusin poolstruktureeritud intervjuu teel. Intervjuu algas küll kavakindlalt, kuid kulges avatult ning lähtuvalt situatsioonist. Õunapuu (2014) on välja toonud, et poolstruktureeritud intervjuud on mugav kasutada uurimistöodes, kus soovitakse uurida varjatud nähtuseid ja nende tunnuseid. Poolstruktureeritud intervjuus kasutatakse avatud lõpuga küsimusi. (Õunapuu 2014, lk 171-172) Poolstruktureeritud intervjuu viisin läbi kahel päeval veebikeskkonnas Teams, kuna see keskkond võimaldab intervjuud salvestada ning taas esitada.

Intervjueerimist alustasin soojendusblokiga, kus tutvustasin uuesti töö teemat ja eesmärki. Samuti täpsustasin intervjuu detailid, mille hulka kuulub ka anonüümsuse tagamine. Ühele

intervjuule arvestasin kuni kuuskümmend minutit ning kõik viis intervjuud ka selles aega mahtusid.

Et andmeid oleks parem analüüsida siis transkribeerisin kõik intervjuud. Transkribeerimiseks nimetatakse salvestatud intervjuu muutmist tekstiks, sellele kirjaliku kuju andmist (Laherand 2008, lk 279). Transkribeerimiseks kasutasin Tallinna Tehnikaülikooli veebipõhist kõnetuvastust (Alumäe, Tilk & Asadullah 2018). Salvestistest tuli kokku 41 lehekülge kirjalikku teksti. Selleks, et saada tekstidest ülevaade, lugesin neid korduvalt. Detailsemal lugemisel ilmnedid kordused, mille abil hakkasid välja tulema koodid ning korrates sama protsessi moodustasin esialgse kodeerimisskeemi ning panin koodidele nimed. Tekkinud koodidest moodustasin omakorda kategooriad ning ilmestasin analüüsil tsitaatidega. Ühe kategooria näite koos alamkategooriate, näidete ja mainingutega olen välja toonud Lisas 3.

3.2. Ettevõtjate tagasiside analüüs

Järgnevalt analüüsin ettevõtjatelt saadud tagasisidet ning illustreerin ettevõtjate tsitaatidega.

Õppekava esimese kolme punktiga nõustusid kõik intervjuueeritavad. Kuigi üks ettevõtja andis mõista, et tegu on kohaliku piirkonna õpilasgiidide koolitusega aga õppekava koostamisel on aluseks võetud Giidi Kutsestandard, tase 5, mis võimaldab töötada üle Eesti. Kas see on kõige õigem alusdokument mida siis võtta õppekava koostamise aluseks. Olen siiski arvamusel, et õppekava koostamisel ei saa arvestada ainult piirkonna põhisusega vaid aluseks tuleb võtta õppekava sisu, mis võimaldab õpilasel saada vajalikud teadmised ja praktilised oskused, et antud valdkonnas tegutseda.

„Tegemist on kohaliku piirkonna giidide suunitlusega ja 5. taseme tunnistus annab ju võimaluse töötada üle Eesti. Samas teades noori, anna neile võimalus ja nad lendavad laiali.“ Vastaja 5

Koolituse eesmärk ja õpiväljundid on ettevõtjate arvates hästi välja toodud ja üheselt mõistetavad. Ettepanekuna pakkus Vastaja 5, et muuta õpiväljundites sõnastust „*Oskab jutustada oma paikkonnast*“ välja „*Jutustab oma paikkonnast*“, „*Koostab ekskursiooni kavasid*“ jne. Leian, et see on hea tähelepanek ning vähendaks võimalust mõista antud õpiväljundit kaheti.

Sihtgrupi puhul toodi välja, et Eestis on väga vähe õpilasgiide aga nii mõnelgi külastusobjektil võiks õpilasgiidid esindatud olla. Seda just sellistes kohtades, kus tegevused on suunatud ka nooremale sihtrühmale. Õppekava koostamisel ma ei mõelnud sellises vaatevinklis kuid arvan, et õpilasgiidil võib olla lihtsam suhestuda noorema vanusegrupiga.

„Turismiinfo Keskusest küsitakse tihti just nooremate giidide kontakte, sest nooremad suudavad panna kuulama ka lapsed ning nende lähenemisviis paikkondade tutvustamiseks ja ekskursioonide läbiviimiseks on omanäolisem“. Vastaja 5

Õppe ülesehitus tundus ettevõtjatele loogiline, kuid kõik nad leidsid, et õppemahtu peaks praktilise poole pealt tõstma 72. akadeemiliselt tunnilt 100 akadeemilisele tunnile (viis mainingut). Praktilise töö osakaal võiks olla suurem juba esimesest moodulist, et õpilane saaks hakata varakult oma teadmisi praktiseerima. Kuna koolituse mõte on võimaldada õpilastel hakata oma piirkonda tutvustama ja giidima, siis leian, et ettevõtjate tagasiside on asjakohane ja pigem suurendada õppemahtu, kui seda, et õpilastel jääb praktilisest kogemusest vajaka.

Õppekeskkonna kirjeldus tundus kõigile ettevõtjatele loogiline ning kõik esmavajalik on välja toodud.

„Õppekeskkond ja õppe sisu toetab lõppeesmärki“. Vastaja 3

Õppe sisu poole pealt toodi välja esimesena keeleõpe (neli mainimist). Minu poolt koostatud õppekavas on õppekeeleks ainult eesti keel, kuid kindlasti tuleks arvestada ja võimaldada koolitusprogrammist osa saada ka vene keelt kõnelevatel õpilastel. Kahe ettevõtja poolt tuli tagasisidena, et õppesisu on välja toodud kultuur ja ajalugu aga kohaliku looduse ja geograafia eripärad puuduvad. Samuti puudub ettevõtjate arvates õppesisust arvutiõpe (viis mainimist), sest kõik õpilased ei pruugi arvtialaselt olla pädevad. Ettevõtjate arvates võiks koolituse raames ka lõimida erinevad õppeained koolitusprogrammiga kuna sihtgruppi kuuluvad ka gümnasistid (kolm mainimist). See võimaldaks õpilastel rakendada juba koolis õpitud, näiteks tõlkida giiditekste inglise keelde või koostada, kujundada marsruudikaarte. Samuti pöörasid ettevõtjad tähelepanu, et vähe on kajastatud õppesisu turvalisuse ja konfliktide lahendamise punkti. Õppemeetodite suhtes ei toonud ettevõtjad muud välja, kui taaskord ainult praktilist tööd. Leian, et antud tagasisides välja toodud tähelepanekud on asjakohased ning aitavad täiendada minu poolt loodavat õppekava.

„ Tänapäeva noored oskavad väga hästi käsitleda nutiseadmeid aga ei pruugi osata tegutseda erinevates arvutiprogrammides. Kindlasti võiks õpilasgiid osata vormistada kirja klientidele, koostada kaarte ja isegi oma õpimappi “. Vastaja 1

Hindamismeetoditest tõid kõik ettevõtjad välja, et eksami sooritamine on asjakohane ning tõendab õpilase teadmisi ja oskusi, kuid õppekavas võiks rohkem lahti kirjutada, milline on kirjaliku eksami struktuur ning kuidas näeb välja praktiline eksam (kolm mainimist). Taaskord nõustun ettevõtjate tähelepanekuga ja leian, et eksami kirjeldus võiks õppekavas olla välja toodud. Väljastatavate dokumentide osas nõustusid ettevõtjad, et isegi, kui õppija läbib koolituse aga õpitulemusi ei saavutatud siis väljastatakse õppijale tõend koolituse läbimisest.

„ Tõend või tunnistus tunnustab igat õpilast ja selle saamine võib olla õpilase jaoks tõukejõuks tulevikus “. Vastaja 2

Koolitaja kvalifikatsiooni suhtes olid ettevõtjad eriarvamustel. Kolm ettevõtjat leidsid, et koolitajad peaksid olema kõrgharidusega ja kaks ettevõtjat, et pigem praktilise kogemusega. Mina olen oma õppekavas kirjutanud, et koolitajad on turismivaldkonna spetsialistid ning siin ei ole ma silmas pidanud, et koolitaja peab omama kõrgharidust. Näiteks sissejuhatust giiditöösse hakkab andma 10. aastase töökogemusega giid, kellel puudub kõrgharidus, kuid ta on ennast koolitanud ning saanud õigused viia läbi koolitusi.

3.3. Analüüsi kokkuvõte

Lugedes ja analüüsides ettevõtjate tagasisidet, leian, et nende poolt väljatoodud tähelepanekud on väga asjakohased. Saadud info põhjal näen, et kõige rohkem tuleb tööd teha sisu poole peal, et see sisaldaks kõiki vajalikke osasid mida õpilane peab läbima selleks, et saavutada õpitulemused. Eriti meeldis mulle ettevõtjate poolt välja toodud lõimimise mõte kuna lõiming on Eesti õppekavades ka üks olulisemaid märksõnu. Samuti avardas ettevõtjatega vestlemine minu silmaringi ning nende poolt välja toodud näited panid mind hoopis teisiti õppekavas välja toodut vaatama ja analüüsima.

Kuna ettevõtjatele meeldis õpilasgiidide koolitusprogrammi mõte, siis nende poolne tagasiside minule oli väga positiivne ja nad on arvamusel, et see koolitusprogramm on koolides huvipakkuv ning annab õpilastele ühe lisavõimaluse enda arendamiseks.

Ettevõtjate tagasiside analüüsi põhjal täiendasin õppekava. Tabelis 1 on esmase õppekava üks osa kõrvutatud täiendatud õppekava osaga. Täiendatud õppekava on leitav Lisa 2.

Tabel 1. Esmase õppekava ühe osa võrdlus täiendatud õppekava osaga.

Esmane õppekava	Täiendatud õppekava
<p>Õpiväljundid: koolituse lõpuks õppija</p> <ul style="list-style-type: none"> · Oskab jutustada oma paikkonnast; · Oskab koostada ekskursiooni kavasad; · Oskab kasutada piirkonna ajalugu ja seda tutvustades siduda eesti kultuuri ja ajaloo sündmustega? · Oskab luua kontakte, tutvustada ennast, tuleb toime lihtsamate konfliktide lahendamise ja oskab anda jooksvat informatsiooni; · Tunneb giidi eetikat ja spetsiifilist terminoloogiat; · Oskab rakendada omandatud oskusi ja teadmisi giiditöös; · Oskab läbi viia ekskursiooni ja suudab suhelda turistidega; · Omandanud praktilised grupijuhtimise kogemused. 	<ul style="list-style-type: none"> · jutustab oma paikkonnast; · koostab ekskursiooni kavasad; · tutvustab piirkonna ajalugu ja seob tutvustuse eesti kultuuri ja ajaloo sündmustega; · oskab ennast tutvustada, loob kontakte, tuleb toime lihtsamate konfliktide lahendamise ja oskab anda jooksvat informatsiooni; · tunneb giidi eetikat ja spetsiifilist terminoloogiat; · rakendab omandatud oskusi ja teadmisi giiditöös; · viib läbi ekskursioone ja suhtleb turistidega; · on omandanud praktilised grupijuhtimise kogemused.

4. REFLEKSIOON

MTÜ Peipsimaa Turism korraldab iga- aasta detsembris Arengufoorumi, kus antakse ülevaade hetkeseisust turismimaailmas, arutatakse sihtkohtade arendamist ning tunnustatakse tegusaid turismiettevõtjaid. 2019. aasta Arengufoorumil tõstatati ühe kitsaskohana piirkonnapõhiste giidide puudumine. Arengufoorumile järgneval päeval toimus turismiettevõtjatega ümarlaud, kus arutati, kuidas kitsaskohti lahendada. Olles lõpetanud 2004. aasta turismikorralduse eriala ning tegutsenud viimased aastad noorsootöö valdkonnas, tulin mõttele ühendada need kaks valdkonda omavahel. Minu soov on toetada ja suunata noori olema aktiivsed ning võtma osa kogukondlikest tegevustest, et nad saaksid erinevaid kogemusi ja praktilisi oskusi, mis toetab nende edasist käekäiku. Arutelu käigus jõudsin otsuseni, et loome õpilasgiidide koolitusprogrammi, mida mina hakkam eest vedama. Sellest ideest sündis ka soov kirjutada oma loov- praktiline lõputöö.

Koolitusprogrammi loomine oli minu jaoks hea väljakutse, kuid samas tekitas ka hirmu, sest ma pidin tulema välja oma mugavustsoonist ja hakkama midagi looma, millest mul tegelikult polnud aimugi. Enesekindlus hakkas asenduma ebakindlusega ning see tunne tekitas minus omakorda vajaduse koondada enda ümber neid inimesi, kes oskasid mind suunata. Samuti pani see olukord mind aina rohkem uurima erinevaid allikaid, millele koolituse loomisel toetuda. Teaduslikule ja tõestatud allikatele tuginedes sain aluse, mille põhjal saan oma seisukohti kaitsta.

Õppekava on testimata õpilaste poolt, kuid on saanud tagasiside turismiettevõtjatelt. Kui olin saanud valmis esmase õppekava siis tundus kõik nii õige ja loogiline. Minu arusaam muutus, kui sain ettevõtjatelt tagasisidet, et paberil olev ei toimi realselt. Esimese hooga ei suutnud ma leppida ettevõtjatelt saadud tagasisidega, kuid mida enam ma lugesin neid tagasisidesid siis seda enam mõistsin, et tagades õpilastele põhjalik koolitus, tuleb õpiväljundid viia vastavusse eesmärgi ja õppemahuga. Seega algselt planeeritud kolmekuist koolitust ei olnud mõtet ellu kutsuda, sest nii lühike periood ei võimalda ühelgi õpilasel saavutada õppekavas välja toodud õpitulemusi. See teadmine pani mind õppemahtu uuesti läbi analüüsima ning

mõistsin, et antud õppekava on loodud õpilaste jaoks ja oluline ei ole niivõrd õppimisele kulunud aeg vaid need teadmised ja oskused, mis õpilased omandavad.

Õppeained, mis ma läbisin nii Tartu Ülikooli Viljandi kultuuriakadeemias kui ka Võrumaa Kutsehariduskeskuses on toetanud mind suuresti õppekava koostamisel. Viimase puhul toetasid kõige enam turismimajanduse ja giiditöö alused, mis andsid teadmise, mis mahus tuleb läbida esimene moodul, et täita õpitulemused. Kuid oma töös sain kõige rohkem analüüsida ja pean tänu erinevatele läbitud õppeainetele ennast selles üsna heaks. Kõige põhjalikuma analüüsikogemuse olen saanud *karjääriõppe* aineist, kus ma pidin analüüsima oma pädevusi ning sain teadmise, milles olen hea ja mis vajab veel arendamist. Antud protsessi käigus oli mul võimalus arendada endas neid pädevusi, mis ainet läbides jäi nõrgaks. Samuti toetas õppekava koostamist ja analüüsimist *õpetaja identiteet ja juhtimine*, mis suunas mind oma tööd analüüsima didaktiliselt ning antud aine läbimine viis mind kurssi erinevate regulatsioonidega ja üleüldise haridusasutuse tegevusega, mis on oluline alus, et luua õppekava ning hakata selle järgi toimetama.

Intervjueerimisel toetasid mind kõige enam *praktiline kõnekunst* kui ka *suhtlemine ja tagasiside haridusorganisatsioonis*. Need kaks ainet on andnud mulle tugeva aluse, kuidas kavandada oma kõne eesmärgipäraselt ning kuulata, küsitleda ja pärast oma suhtlemisostkust kriitiliselt analüüsida. Märkasin mitmel korral intervjueerimisel, et minu fookus kippus kaduma, kui tegin märkmeid ning see andis mõista, et intervjueeritav on valmis avatult suhtlema, kui teda kuulatakse aktiivselt ning küsitakse asjakohaseid küsimusi. See andis mulle taaskord kinnitust, et mida motiveeritum olen mina vestluspartnerina seda avatum on ka minu intervjueeritav.

Õpilasgiidide programmi ellu kutsumine on andnud mulle võimaluse suhelda lähemalt Peipsimaa turismiettevõtjatega, õppida tundma Peipsimaa erinevaid piirkondi, rääkida kaasa piirkonnapõhistes probleemides ja panna ennast proovile täiesti uues olukorras. Lähtudes sihtkoha kitsaskohtadest ja ettevõtjate tagasisidest olen endale püstitatud eesmärgi täitnud. Õppekava on hetkel täiendust saanud ettevõtjate tagasiside analüüsi teel, kuid kindlasti täieneb, kui toimub esimene koostööperiood.

KOKKUVÕTE

Minu loov- praktiline lõputöö annab ülevaate õpilasgiidide koolitusprogrammi loomisest. Töö eesmärgiks oli välja töötada koolitusprogramm, mis on suunatud noortele, et anda neile põhiteadmised giidide töövaldkonnast, õppida tundma ja tutvustama oma piirkonda ning saada praktiline kogemus, mis toetab neid tööturule sisenemisel. Töö käigus kirjeldasin probleemiolendust, tõin välja koolituse teoreetilised alused ning lõin õppekava jaoks struktuuri. Esmast õppekava testisin ettevõtjatega intervjuerimise teel veebikeskkonnas. Intervjuude ajal tegin vahekokkuvõtteid ja võimalikult täpseid märkmeid, et hiljem saadud tagasisidet analüüsida ning analüüsi põhjal täiendada lõplik õppekava.

Minu poolt loodud õppekava on mõeldud gümnasistidele ja kutsekooliõpilastele ning koosneb neljast moodulist kokku 100 tundi. Esimene moodul on sissejuhatus giiditöösse, mille mahuks on 32 akadeemilist tundi ning sisaldab giiditöö alustest kuni klienditeeninduse ja esmaabini. Teine moodul on Eesti ajalugu, mille mahuks on 18 akadeemilist tundi ning annab ülevaate erinevatest ajastutest ja Peipsimaast, kui sihtkohast. Kolmas moodul on koolituse praktiline osa ning on piirkonna põhine. Selles moodulis on rõhk praktilisel töö ning 50h ulatuses külastavad õpilased erinevaid Peipsimaa külastusobjekte ja saavad praktiseerida eelnevates moodulites õpitut.

Õppekava viimaseks mooduliks on eksami moodul, mis koosneb kahest osast. Esimene osa on teoreetiline, kus õpilasel tuleb läbida kirjalik test vähemalt 60% ulatuses. Teine osa on praktiline ja selles osas tuleb õpilasel tutvustada turismigrupile külastusobjekti. Praktilises osas peab õpilane olema valmis ka kasutama kõiki eelnevates moodulites õpitut sh konflikte lahendama, esmaabi pakkuma ning soovitama ümberkaudseid vaatamisväärsusi. Koolituse on läbinud õpilane, kes on saavutanud õpiväljundid.

Loen oma eesmärgi täidetuks, sest õppekava sai loodud ja ettevõtjate tagasiside põhjal täiendatud. Arvan, et õpilasgiidide koolituse läbinud noored kaasatakse rohkem kogu-

kondlikesse tegevustesse ning oma tegevusega aitavad kaasa Peipsimaa, kui sihtkoha arendamisele.

KASUTATUD ALLIKAD

Alumäe, T., Tilk, O. & Asadullah. 2018. Advanced Rich Transcription System for Estonian Speech. <http://ebooks.iospress.nl/volumearticle/50297>, (12.05.2020).

Alutaguse valla arengukava 2018- 2030. 2018.

https://www.riigiteataja.ee/aktilisa/4100/7201/8026/AlutaguseVVK_m53_lisa.pdf#,
06.05.2020.

Aruväli, S., Kaldas, H., Pilli, E. & Reppo, S. 2016. Juhendmaterjal täienduskoolituse õppekava koostamiseks.

https://www.hm.ee/sites/default/files/htm_taiendk_juhendmaterjal.pdf, (04.05.2020).

Auväart, M. 2005. Noorte töötus- eeldus tõrjutuse tekkeks. Toim. Toots, A., Tammekand, K. & Loone, O. 21. sajandi sotsiaalpoliitika: uued riskid, uued valikud. *Acta Politica Estica* nr 2, lk 78- 93. <http://publications.tlu.ee/index.php/actapoliticaestica/issue/view/4>, (10.04.2020).

Eesti riiklik turismiarengukava 2014- 2020. 2013.

<https://www.riigiteataja.ee/aktilisa/3191/1201/3015/lisa.pdf>, (05.05.2020).

Eesti tööturg täna ja homme. 2017. Ülevaade Eesti tööturu olukorrast, tööjõuvajadusest, ning sellest tulenevast koolitusvajadusest. [https://oska.kutsekoda.ee/wp-](https://oska.kutsekoda.ee/wp-content/uploads/2017/12/Eesti-t%C3%B6%C3%B6turg-t%C3%A4na-ja-homme2017.pdf)

[content/uploads/2017/12/Eesti-t%C3%B6%C3%B6turg-t%C3%A4na-ja-homme2017.pdf](https://oska.kutsekoda.ee/wp-content/uploads/2017/12/Eesti-t%C3%B6%C3%B6turg-t%C3%A4na-ja-homme2017.pdf),
(04.05.2020).

Euroopa Majandus- ja sotsiaalkomitee 2016. Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamusel teemal „Kutsealane täiendõpe ja -koolitus maapiirkondades“. *Euroopa Liidu*

Teataja C 32, 28.1.2016, lk 1-7. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52014IE6815&from=EN>, (19.04.2020).

Feldschmidt, M.- M. 2017. Hea kooli käsiraamat.
https://www.eetika.ee/sites/default/files/www_ut/hea_kooli_kasiraamat_2017.pdf,
(30.04.2020)

Heritage, M. 2007. Formative Assessment: What Do Teachers Need to Know and Do?.
Phi Delta Kappan, 140-145. http://www.michiganassessmentconsortium.org/wp-content/uploads/FA_Heritage-Kappan.pdf, (07.05.2020).

Ionela, G.-P., Constantin, B. M., Dogaru, L.-D. 2015. Advantages and Limits for
Tourism Development in Rural Area (Case Study Ampoi and Mureş Valleys). *Procedia
Economics and Finance*, 32, lk 1050-1059.

**Jürimäe, M., Soobard, R., Kamp, U., Vaino, K., Herodes, R., Kotkas, T., Raudsepp,
A., Rannikmäe, M., Luisk, Ü.** 2016. Erinevate OECD riikide hindamis- ja
tagasisidestamissüsteemide analüüs.
https://www.hm.ee/sites/default/files/hindamissysteemid_2016.pdf, (16.05.2020).

Karm, M. 2013. Õppemeetodid kõrgkoolis. Tartu: SA Archimedes.
<https://www.digar.ee/viewer/et/nlib-digar:121275/112201/page/5>, (25.04.2020).

Kuhmonen, T., Kuhmonen, I., Luoto, L. 2016. How do rural areas profile in the futures
dreams by the Finnish youth? *Journal of Rural Studies* 44, lk 89-100.

Kutsestandard Giid, tase 5. 2014. Sihtasutus Kutsekoda.
<https://www.kutseregister.ee/ctrl/et/Standardid/exportPdf/10540021/>, 04.05.2020.

Laanpere, M., Ümarik, M., Loogma, K., Käit, H. 2006. E-õppe arendamine ja
juurutamine kutseõppeasutuses ja rakenduskõrgkoolides. Tallinna Ülikool.
Haridusuuringute Instituut. <https://www.eope.ee/images/50001439/teoreetiline%20taust%20ja%20eelnevad%20uuringud.pdf>,
(26.04.2020).

Laherand, M. L. 2008. Kvalitatiivne uurimisviis. Tallinn: OÜ Infotrükk.

Lepik, I., Uiboupin, M., SA Kutsekoda. 2018. Tulevikuvaade tööjõu- ja oskuste vajadusele: majutus, toitlustus ja turism. <https://oska.kutsekoda.ee/wp-content/uploads/2016/12/Majutuse-toitlustuse-turismi-uuring.pdf>, (19.04.2020).

Maaelu arengukava 2014- 2020. Estonia - Rural Development Programme. <https://www.agri.ee/sites/default/files/content/arengukavad/mak-2014-arengukava-v62-2020-04-22.pdf>, (05.05.2020).

Maapiirkond noorte elu- ja ettevõtluskeskkonnana. 2016. Tartu: Maamajanduse uuringute ja analüüsi osakond Majandus- ja sotsiaalinstituut Eesti Maaülikool, lk 58. https://www.envir.ee/sites/default/files/uuring-2016-noorettevotjad_maale_elama_maaeluministeerium.pdf, (19.04.2020).

Marandi, T. & Pilt, L. 2006. Infotehnoloogia ja tehniliste vahendite kasutamine õpetajakoolituses. http://kodu.ut.ee/~triinm/moodul5/eppe_mudelid.html, (07.05.2020).

Bathelt, H., Malmberg, A. & Maskell, P. 2004. Clusters and knowledge: local buzz, global pipelines and the process of knowledge creation. Progress in Human Geography , 31-56.

Meier, K. 2011. Õppemeetodid ja nende kasutamine. *Koolitaja käsiraamat*. https://www.andras.ee/sites/default/files/Koolitaja_kariraamat_2011.pdf, (25.04.2020).

Moora, A. 1964. Peipsimaa etnilisest ajaloost. Tallinn: Eesti Riiklik Kirjastus.

Mustvee valla arengukava 2018- 2030. 2018. https://www.riigiteataja.ee/aktiivisa/4051/0201/8005/MustveeVVK_26092018_m261isa.pdf#, 06.05.2020.

Oolberg- Elmend, M. 2020. Suuline teade autorile. Kolkja, 24. aprill.

Peipsimaa arengustrateegia 2019- 2030. 2018. http://visitpeipsi.com/wp-content/uploads/2017/03/Peipsimaa-arengustrateegia_6.12.2018.pdf, (25.04.2020).

Peipsiääre valla arengukava 2018- 2030. 2018.

https://www.riigiteataja.ee/aktiivisa/4191/0201/8026/Peipsi%C3%A4%C3%A4re%20valla%20arengukava_2018-2030.pdf, 06.05.2020.

Pilli, E & Õunpuu, M. 2012. Väljundipõhine hindamine kutsekoolis.

<file:///C:/Users/Iren/Downloads/Väljundipõhine%20hindamine%20kutsekoolis.pdf>, 08.05.2020.

Ploom, K. 2020. Suuline teade autorile. Tartu, 25. aprill.

Public-private sector cooperation. Enhancing tourism competitiveness. 2000.

<https://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284403905>, (05.05.2020).

Rohtma, V. 2004. Klassijuhataja. Tallinn: Kirjastus Ilo.

Roosimägi, H. 2016. Kas Eestis on töötavate noorte defitsiit.

<https://blog.stat.ee/tag/toojou-uuring/>, (19.04.2020).

Räpina valla arengukava aastateks 2020- 2030. 2019.

<https://www.riigiteataja.ee/aktiivisa/4031/0201/9001/Arengukava.pdf#>, 06.05.2020.

Sarv, E.- S. (s. a). Õpetusvaldkonna paradigmadest: õpikeskkonnast. Tallinna Ülikooli Kasvatusteaduste Instituut.

<http://www.tlu.ee/opmat/ka/opiobjekt/Opetamisteooriad/pikeskkonnast.html>, (30.04.2020).

Schucksmith, M. 2010. How to Promote the Role of Youth in Rural Areas of Europe?

Brussels: European Parliament, lk 20.

[https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/note/join/2010/438620/IPOL-AGRI_NT\(2010\)438620_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/note/join/2010/438620/IPOL-AGRI_NT(2010)438620_EN.pdf), (19.04.2020).

Schlümmer, E. 2006. Noored ja tööturg. Elevant, L., Visamaa, K., Rinne, S. & Aro, M. Noored ja tööturg noorsootöö vaatenurgast. Tallinn: MTÜ BGC Grupp, lk 9.

<https://www.digar.ee/arhiiv/et/download/116487>, (05.05.2020).

Uuring Toetusvajadus maapiirkonna ettevõtlussektoris. 2006. Eesti Maaülikooli- ja sotsiaalinstituut Maaelu Arengu Instituut.

https://www.agri.ee/sites/default/files/public/juurkataloog/MAAELU/UURINGUD/kovote_toetusvajadus.pdf, (18.04.2020).

Tartu Ülikooli haridusuuringute ja õppekavaarenduse keskus. 2008.

https://www.curriculum.ut.ee/sites/default/files/sh/juhend_valjundipohine_ope.pdf, (28.04.2020).

Virkus, S. 2004. E-õppealased uuringud Euroopas ja Eestis. A & A: Arvutis ja andmetöötlus. nr 2, lk 8-16.

Õunapuu, L. 2014. Kvalitatiivne ja kvantitatiivne uurimisviis sotsiaalteadustes. [E-õpik].

Tartu: Tartu Ülikool. <http://hdl.handle.net/10062/36419>, (11.05.2020).

LISAD

Lisa 1. Giidide koolituse esmane õppekava

GIIDIDE KOOLITUSE ÕPPEKAVA

1. Õppekava nimetus: Õpilasgiidide koolitus

2. Õppekavarühm: Reisimine, turism ja vaba- aja veetmine

3. Õppekava koostamise alus: Giid kutsestandart, tase 5

4. Eesmärk ja õpiväljundid:

Eesmärk:

- Toetada õpilase mitmekesist arengut läbi praktiliste oskuste õpetamise ja rakendamise;
- Anda õpilasele teoreetilised teadmised giidide töövaldkonnas ja praktilised oskused tema edaspidiseks erialaseks arenguks;
- Koolituse lõpetajal on põhjalikud teadmised oma piirkonnast ja praktilised oskused, mis võimaldavad töötada vastavas valdkonnas.

Õpiväljundid: koolituse lõpuks õppija

- Oskab jutustada oma paikkonnast;
- Oskab koostada ekskursiooni kavasid;
- Oskab kasutada piirkonna ajalugu ja seda tutvustades siduda eesti kultuuri ja ajaloo sündmustega?
- Oskab luua kontakte, tutvustada ennast, tuleb toime lihtsamate konfliktide lahendamisega ja oskab anda jooksvat informatsiooni;
- Tunneb giidi eetikat ja spetsiifilist terminoloogiat;
- Oskab rakendada omandatud oskusi ja teadmisi giiditöös;
- Oskab läbi viia ekskursiooni ja suudab suhelda turistidega;
- Omandanud praktilised grupijuhtimise kogemused.

5. Sihtgrupp ja õppe alustamise tingimused

Sihtgrupp: gümnaasiumi õpilased ja kutsekooli õpilased

Õppe alustamise tingimused: Õppimise alustamist tõendab kirjalik registreerimisleht ja/või leping.

6. Õppemaht ja õppe ülesehitus

Õppemaht ja ülesehitus: Õpe koosneb 4 moodulist, sisaldab 72 akadeemilist tundi, millest 21h auditoorset tööd, 28h auditoorset tööd veebis, 17h praktilist tööd. Moodulid 1 – 3 on ettevalmistavaks osaks ning moodul 4 – eksamite sooritamiseks.

Õppekeel on eesti keel.

7. Õppekeskkond ja õppevahendid

Koolitus toimub Juhan Liivi nim Alatskivi kooli õpperuumides. Koolitamiseks on olemas vajalik mööbel ja vahendid: laudad, toolid, tahvel, arvuti, projektor, kaamera, mikrofon, kirjutusvahendid. Õpperuumis on tagatud internetiühendus. Õpperuumideks loetakse ka transporti (buss), külustusobjekte ja loodust.

Koolitus sisaldab iseseisvat tööd mida õppija teeb kodus. Õppematerjalid koostavad koolitajad, kasutades erialast kirjandust. Koolitatavad saavad materjalid nii paberkandjal kui ka elektrooniliselt selleks loodud veebikeskkonnas.

8. Õppeprotsessi kirjeldus, sh õppe sisu, õppemeetodid ja -materjalid

Õppe ülesehitus ja maht	Õppesisu ja õppematerjalid	Õppemeetodid
12h auditoorne töö 6h auditoorne töö veebis 6h praktiline töö	Moodul 1 Sissejuhatus giiditöösse: <ul style="list-style-type: none">· Giidi kutse· Giidi kutsestandard· Giiditöö alused· Giiditöö eetika· Giidi teksti loomine· Ekskursioon, selle sisu ja olemus	Loeng, e- õpe, praktilised ülesanded

	<ul style="list-style-type: none"> · Ekskursiooni ettevalmistus · Klienditeenindus Esmaabi · Praktiline töö <p>Vahendid: Slaidiesitlus, tahvel, kirjutusvahendid, kaamera, arvuti, projektor, videomaterjal, esmaabipakk.</p>	
<p>6h auditoorne töö</p> <p>2h auditoorne töö veebis</p> <p>4h praktiline töö</p>	<p>Moodul 2:</p> <p>Eesti ajalugu:</p> <ul style="list-style-type: none"> · Muinasaja Eesti · Vene periood · Eesti Vabariik · Peipsimaa sünd · Peipsimaale omane kultuur · Piirkonnale omased traditsioonid · Praktiline töö <p>Vahendid: Slaidiesitlus, kaamera, sülearvuti, projektor, videomaterjal.</p>	<p>Loeng, e- õpe, praktilised ülesanded</p>
<p>3h auditoorne töö</p> <p>20h auditoorne töö veebis</p> <p>7h praktiline töö</p>	<p>Moodul 3:</p> <p>Koolituse praktiline osa (ühe piirkonna põhine):</p> <ul style="list-style-type: none"> · Peipsimaale omased vaatamisväärsused · Peipsiääre valla lühitutvustus · Varnja Elava ajaloo muuseum 	<p>Loeng, e- õpe, praktilised ülesanded</p>

	<ul style="list-style-type: none"> · Tänavküla: Varnja-Kasepää- Kolkja · Kolkja Vanausuliste muuseum · Peipsimaa Külustuskeskus · Siguri muuseum · Kala- ja sibularestoran · Kostja sibulatalu · Nina õigeuskirik · Eduard Tubina Muuseum · Liivi muuseum · Alatskivi loss ja mõisa park · Alatskivi Looduskeskus · Varnja palvela · Kallaste pank · Kolkja vanausuliste kirik · Kodavere Elamuskeskus · Kalevipoja süng · Praktiline töö <p>Vahendid: Õppematerjal paberandjal, videomaterjal, mikrofon, kaamera, arvuti, projektor, transport.</p>	
<p>1h auditoorne töö 5h praktika töökeskkonnas</p>	<p>Moodul 4: Eksam:</p>	<p>-</p>

	<ul style="list-style-type: none"> · Test teoreetilise osa kohta · Praktiline eksam jalgsi marsruudil · Praktiline eksam bussi marsruudil <p>Vahendid: Testid, mikrofon, kaamera, arvuti, projektor, transport.</p>	
--	--	--

9. Hindamine ehk õppe lõpetamise tingimused

Hindamismeetod	Hindamiskriteerium
Eksam	<p>Väljundipõhine hindamine.</p> <p>Eksami sooritamine vähemalt 60% õigete vastustega.</p> <p>Koolituse läbinud teab giiditöö aluseid ja eetikat; oskab luua giiditekste ja ette valmistada ekskursioone; tuleb toime erinevates suhtlussituatsioonides ja tunneb Eesti ja oma piirkonna ajalugu ja kultuuri.</p>

10. Väljastatavad dokumendid

Õppijale väljastatakse õppe lõpetamise nõuete täitmisel tunnistus. Tõend, kui õpitulemusi ei saavutatud, kuid õppija võttis osa õppetööst. Tõend väljastatakse vastavalt osaletud kontakt-tundide arvule, kuid mitte juhul, kui õppija osales vähem kui pooltes tundides.

11. Koolitaja kvalifikatsioon

Koolitajad on turismivaldkonna spetsialistid. Koolitajatel on koolituste elluviimise kogemus vähemalt kolm aastat.

GIIDIDE KOOLITUSE ÕPPEKAVA

1. Õppekava nimetus: Õpilasgiidide koolitus

2. Õppekavarühm: Reisimine, turism ja vaba- aja veetmine

3. Õppekava koostamise alus: Giid kutsestandart, tase 5

4. Eesmärk ja õpiväljundid:

Eesmärk:

- Toetada õpilase mitmekesist arengut läbi praktiliste oskuste õpetamise ja rakendamise;
- Anda õpilasele teoreetilised teadmised giidide töövaldkonnas ja praktilised oskused tema edaspidiseks erialaseks arenguks;
- Koolituse lõppedes on õppijal teadmised giidieetikast, esinemisoskus ja oskus lahendada giiditöös ettetulevaid konflikte. Samuti on õppijal teadmised oma piirkonnast ja praktilised oskused, mis võimaldavad töötada vastavas valdkonnas.

Õpiväljundid: koolituse lõpuks õppija

- jutustab oma paikkonnast;
- koostab ekskursiooni kavasad;
- tutvustab piikonna ajalugu ja seob tutvustuse eesti kultuuri ja ajaloo sündmustega;
- oskab ennast tutvustada, loob kontakte, tuleb toime lihtsamate konfliktide lahendamisega ja oskab anda jooksvat informatsiooni;
- tunneb giidi eetikat ja spetsiifilist terminoloogiat;
- rakendab omandatud oskusi ja teadmisi giiditöös;
- viib läbi ekskursioone ja suhtleb turistidega;
- on omandanud praktilised grupijuhtimise kogemused.

5. Sihtgrupp ja õppe alustamise tingimused

Sihtgrupp: gümnaasiumi õpilased ja kutsekooli õpilased

Õppe alustamise tingimused: Soovi edastamine avalduse teel. Õppimise alustamist tõendab kirjalik registreerimisleht.

6. Õppemaht ja õppe ülesehitus

Õppemaht ja ülesehitus: Õpe koosneb 4 moodulist, sisaldab 100 akadeemilist tundi, millest 32h auditoorset tööd, 18h auditoorset tööd veebis, 50h praktilist tööd. Moodulid 1 – 3 on ettevalmistavaks osaks ning moodul 4 – eksamite sooritamiseks.

Õppekeel on eesti keel

7. Õppekeskkond ja õppevahendid

Koolitus toimub Juhan Liivi nim Alatskivi kooli õpperuumides. Koolitamiseks on olemas vajalik mööbel ja vahendid: lauad, toolid, tahvel, arvuti, projektor, arvutid, kaamera, mikrofon, kirjutusvahendid. Õpperuumis on tagatud internetiühendus. Õpperuumideks loetakse ka transporti (buss), külustusobjekte ja loodust.

Koolitus sisaldab iseseisvat tööd mida õppija teeb kodus. Õppematerjalid koostavad koolitajad, kasutades erialast kirjandust. Koolitatavad saavad materjalid nii paber kandjal kui ka elektrooniliselt selleks loodud veebikeskkonnas.

Koolituseks kasutatav õpperuum vastab tervisekaitse nõuetele.

8. Õppeprotsessi kirjeldus, sh õppe sisu, õppemeetodid ja -materjalid

Õppe ülesehitus ja maht	Õppesisu ja õppematerjalid	Õppemeetodid
17h auditoorne töö 7h auditoorne töö veebis 8h praktiline töö	Moodul 1 Sissejuhatus giiditöösse: <ul style="list-style-type: none">· Giidi kutse· Giidi kutsestandard· Giiditöö alused· Giiditöö eetika· Giidi teksti loomine· Ekskursioon, selle sisu ja olemus· Ekskursiooni ettevalmistus· Klienditeenindus, kõne, miimika, avalik esinemine, mikrofoni	Loeng, e- õpe, praktilised ülesanded

	<p>kasutamine, grupiga liikumine, konflikt-situatsioonid</p> <ul style="list-style-type: none"> · Esmaabi · Praktiline töö <p>Vahendid: Slaidiesitlus, tahvel, kirjutusvahendid, kaamera, arvuti, projektor, videomaterjal, esmaabipakk.</p>	
<p>9h auditoorne töö</p> <p>2h auditoorne töö veebis</p> <p>7h praktiline töö</p>	<p>Moodul 2:</p> <p>Eesti ajalugu:</p> <ul style="list-style-type: none"> · Muinasaja Eesti · Vene periood · Eesti Vabariik · Peipsimaa sünd · Peipsimaale omane kultuur · Piirkonnale omased traditsioonid · Praktiline töö <p>Vahendid: Slaidiesitlus, kaamera, sülearvuti, projektor, videomaterjal.</p>	<p>Loeng, e- õpe, praktilised ülesanded</p>
<p>8h auditoorne töö</p> <p>12h auditoorne töö veebis</p> <p>30h praktiline töö</p>	<p>Moodul 3:</p> <p>Koolituse praktiline osa (ühe piirkonna põhine):</p> <ul style="list-style-type: none"> · Peipsimaale omased vaatamisväärsused · Peipsiääre valla lühitutvustus · Varnja Elava ajaloo muuseum 	<p>Loeng, e- õpe, praktilised ülesanded</p>

	<ul style="list-style-type: none"> · Tänavküla: Varnja-Kasepää- Kolkja · Kolkja Vanausuliste muuseum · Peipsimaa Külustuskeskus · Siguri muuseum · Kala- ja sibularestoran · Kostja sibulatalu · Nina õigeuskirik · Eduard Tubina Muuseum · Liivi muuseum · Alatskivi loss ja mõisa park · Alatskivi Looduskeskus · Varnja palvela · Kallaste pank · Kolkja vanausuliste kirik · Kodavere Elamuskeskus · Kalevipoja süng · Praktiline töö <p>Vahendid: Õppematerjal paberandjal, videomaterjal, mikrofon, kaamera, arvuti, projektor, transport.</p>	
Testi sooritamiseks aega 60 minutit;	Moodul 4: Eksam:	-

Praktiline eksam 45 minutit õpilase kohta	<ul style="list-style-type: none"> · Test teoreetilise osa kohta · Praktiline eksam jalgsi marsruudil · Praktiline eksam bussi marsruudil Vahendid: Testid, mikrofon, kaamera, arvuti, projektor, transport.	
---	---	--

9. Hindamine ehk õppe lõpetamise tingimused

Hindamismeetod	Hindamiskriteerium
Eksam	Väljundipõhine hindamine. Hindamine on mitteeristava hindega. Eksami sooritamine vähemalt 60% õigete vastustega. Koolituse läbinud teab giiditöö aluseid ja eetikat; oskab luua giiditekste ja ette valmistada ekskursioone; tuleb toime erinevates suhtlussituatsioonides ja tunneb Eesti ja oma piirkonna ajalugu ja kultuuri.

10. Väljastatavad dokumendid

Õppijale väljastatakse õppe lõpetamise nõuete täitmisel tunnistus. Tõend, kui õpitulemusi ei saavutatud, kuid õppija võttis osa õppetööst. Tõend väljastatakse vastavalt osaletud kontakt-tundide arvule, kuid mitte juhul, kui õppija osales vähem kui pooltes tundides.

11. Koolitaja kvalifikatsioon

Koolitajad on turismivaldkonna spetsialistid. Koolitajatel on koolituste elluviimise kogemus vähemalt kolm aastat.

Lisa 3. Ühe kategooria näide koos alamkategooriate, näidete ja mainingutega.

Kategooria: Õppekava täiendamise võimalused		
Alamkategooriad	Näited	Mainingud
Õpiväljundid konkreetsemaks	Hoiduda sõnadest oskab ja tuleb.	1
Praktiline õppemaht väike	Vähe praktikat, praktikamaht väike, praktika ajaline maht väike, rohkem praktilisi tegevusi, lisada praktilist õpet	5
Erinevad keeled	Võõrkeelt puudus, kakskeelsus, keeleõpe, vene keel	4
Õppesisu mitmekesistamine	Kohaliku looduse/ geograafia eripärad, Eesti geograafia	2
IT vahendid	Ekskursioonikava koostamine, tekstide kirjutamine, kujundamine, klientidega suhtlemine, giiditekstid	5
Ainete lõimimine	Tekstide tõlkimine inglise keelde, ajaloolised faktid, keeleline korrektsust toetab eesti keel	3
Konfliktid	Abi otsimine, turvalisuse tagamine, probleemide lahendamine	3
Koolitaja kvalifikatsioon	Kõrgharidus, praktilise kogemusega koolitaja, pedagoogilise taustaga	5

SUMMARY

Student Guide Program for Young People Entering the Labor Market in a Community Context

My creative-practical final thesis is giving an overview of the creation of the student guides training program. The aim of this work was to develop a training program that is aimed for the young people to give them basic knowledge about the work of the guides, to get to know and introduce their region and give them a practical experience to help them enter the workfield. In the work I pointed out the problems (described the nature of the problems), presented the theoretical basis of the training program and created the structure for the curriculum.

I tested the first curriculum with some interviews in the web with some entrepreneurs. During the interviews I made mid term reviews and took notes to analyze the feedback and upgrade the final curriculum.

The curriculum I created is meant for high school students and vocational school students and consist of four modules, all together 100 hours.

First module is an introduction to guide work and it is 32 academic hours. It teaches everything from guide work bases to customer service and first aid.

Second module is estonian history and the volume is 18 academic hours. It gives an overview of different eras in estonian history and the area along lake peipus as a destination.

Third module is the practical part and is area based. This module is mainly practical and it consists of 50 hours of visiting different places of interest in lake peipus area and practicing various skills learnt in previous modules.

The last module is exam module and it is in two parts. First part is theoretical where the student has to pass the exam with at least 60 percent. Second is practical and in it the student has to introduce a tourist destination to a group of visitors. In this test the student has to use

all the skills learnt in the program like solving problems, giving first aid and making recommendations to nearby sightseeing places. The student who has finished these assignments has finished the course.

I think I met my goal because I created the training program, got feedback from the entrepreneurs and updated the program accordingly. I think that the young people who complete the program will be more involved in their areas activities and will help with the development of the lake Peipus area as a sightseeing area.

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja lõputöö üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, Iren Hansen

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) enda loodud teose „Õpilasgiidide koolitusprogramm noorte tööturule sisenemisel kogukonna kontekstis“, mille juhendaja on Allan Kährik
 - 1.1. reprodutseerimiseks säilitamise ja üldsusele kättesaadavaks tegemise eesmärgil, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace-is lisamise eesmärgil kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni;
 - 1.2. üldsusele kättesaadavaks tegemiseks Tartu Ülikooli veebikeskkonna kaudu, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace'i kaudu kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni.
2. olen teadlik, et punktis 1 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.
3. kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei rikuta teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse seadusest tulenevaid õigusi.

Viljandis, **20.05.2020**